

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Forsvarsstaben
Statsforvalterne

Nr.
G04/2022

Vår ref
22/2312

Dato
21.12.2022

G-04/2022 – Rundskriv om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur mv.

1. INNLEDNING

Forsvaret kan på nærmere angitte vilkår bistå det sivile samfunn. Det har vært tilfeller der offentlige myndigheter har hatt ønske om bistand, der den aktuelle bistanden ikke har vært regulert i eget regelverk, instruks eller avtaler, og det derfor har vært usikkerhet blant statlige organ om hvilken prosess som gjelder for å fremme og få vurdert bistandsanmodning i den konkrete saken.

I forsvarsloven § 60 a er det inntatt en bestemmelse om bistand fra Forsvaret for å ivareta samfunnssikkerhet, som trådte i kraft 1. juli 2021. Det følger av forsvarsloven § 60 a første ledd at Forsvaret etter anmodning kan bistå offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur på nærmere angitte vilkår.

Forsvarsdepartementet (FD) har et pågående forskriftsarbeid om Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur. Justis- og beredskapsdepartementet (JD), i samråd med FD, ser det som hensiktsmessig å

klargjøre hvilke prosedyrer som gjelder for slike bistandsanmodninger i påvente av at en forskrift trer i kraft. Dette rundskrivet oppheves automatisk når en forskrift til forsvarsloven § 60 a trer i kraft. JD og/eller FD kan når særlige hensyn tilsier det beslutte å fravike rundskrivet i enkeltsaker.

2. FORMÅL

Formålet med dette rundskrivet er å gi retningslinjer for hvilken prosess som statlige organ skal følge der offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur ønsker å fremme anmodning til Forsvaret om bistand.

3. GENERELLE FØRINGER

Samfunnets behov for rask reaksjon skal være styrende for både offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører involvert i anmodninger og beslutninger om slik bistand. Bistand etter dette rundskrivet skal ikke innebære noen form for maktanvendelse.

Prosedylene som fastsettes her innebærer ingen begrensninger på Forsvarets rett og plikt til å handle ved væpnet angrep på riket eller når riket er i krig eller krig truer, eller Forsvarets oppgaveløsning forøvrig.

Rundskrivet gjelder ikke for bistand til sivil sektor som er regulert gjennom annet regelverk, egne avtaler, allerede etablerte faste ordninger/driftsoppgaver eller internt i Forsvarssektoren

3.1 Vilkår for bistand etter dette rundskrivet

Forsvaret kan ved anmodning yte bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører med ansvar for samfunnssikkerhet, kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur dersom det oppstår en uønsket hendelse som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle eller immaterielle verdier, eller som har medført eller kan medføre redusert funksjonalitet for kritiske samfunnsfunksjoner eller kritisk infrastruktur, og:

- a) Bistanden er forenlig med utførelsen av Forsvarets primære oppgaver.
- b) Sivile (offentlige, private og frivillige) personell- og materiellressurser antas ikke å være tilstrekkelige, adekvate eller tilgjengelige.
- c) Bistanden ikke innebærer myndighetsutøvelse ut over de rammene som ellers gjelder for Forsvaret eller den anmodende myndigheten.

Forsvaret eller Forsvarsdepartementet kan sette ytterligere vilkår som forutsetning for bistanden.

3.2 Bistandsanmodningens innhold

En bistandsanmodning skal være skriftlig og opplyse om

- a) hvem som er anmodende myndighet og bistandsmottaker, og
- b) situasjonen og om hva det anmodes om bistand til, og
- c) når, hvor og hvor lenge bistanden skal ytes.

Når bistandsmottakeren ikke er en offentlig myndighet, skal det også fremgå av anmodningen at anmodende myndighet påtar seg økonomiske og øvrige forpliktelser.

I tidskritiske situasjoner kan en bistandsanmodning fremmes og behandles muntlig. Bistandsanmodningen skal så snart som mulig bekreftes skriftlig.

3.3 Utgiftsdekning

3.3.1

Med mindre annet er bestemt eller særskilt avtalt for det enkelte tilfellet, skal Forsvaret dekke egne merutgifter for bistand i en akutfase. Bistandsmottakeren skal dekke Forsvarets merutgifter som gjelder annet enn i en akutfase.

3.3.2

Den anmodende myndigheten skal dekke Forsvarets merutgifter etter 3.3.1 dersom bistandsmottakeren ikke er en offentlig myndighet. I slike tilfeller skal det på forhånd inngås en avtale om kompensasjon for utgiftsdekningen mellom den anmodende myndigheten og bistandsmottakeren.

3.4 Overordnet ansvar og ledelse

Bistandsmottakeren har den overordnede ledelsen av operasjonen og gir nødvendige retningslinjer for gjennomføringen av bistanden. Retningslinjene fra bistandsmottakeren skal rettes til den militære sjefen.

Forsvarets bistand skal gjennomføres som en selvstendig bistandsoperasjon. Forsvaret utpeker en militær sjef som leder bistandsoperasjonen. Dersom flere enheter deltar, koordinerer den militære sjefen ledelsen av Forsvarets innsats.

Forsvarets bistand utøves innenfor de samme rammene av myndighetsutøvelse som bistandsmottakeren innehar.

4. FORSVARETS BEHANDLING AV BISTANDSANMODNINGEN

Forsvaret ved Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) behandler bistandsanmodninger etter dette rundskriv og skal som hovedregel kun behandle bistandsanmodninger som fremmes av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

FOH meddeler anmodende myndighet sin beslutning og sender kopi av beslutningen til berørte myndigheter.

I hastesaker skal Forsvaret begynne planlegging og forberedelser av bistanden uten å avvente en formell beslutning om at det skal ytes bistand. Forberedelser inkluderer blant annet fremføring av styrker og andre ressurser. Bistanden skal ytes så raskt og effektivt som situasjonen krever.

Eventuell bistand til håndtering av alvorlige dataangrep skal være koordinert med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM).

5. PROSEDYRE PÅ SIVIL SIDE FOR BEHANDLING AV BISTANDSANMODNING

5.1 Bistandsanmodning fra departementene

Dersom et departement har behov for bistand fra Forsvaret, utover allerede etablerte ordninger, skal anmodningen rettes til JD som etter nærmere vurdering anmoder FD om bistand. FD meddeler JD og departementet som ber om bistand (når dette er et annet departement enn JD) sin beslutning og gir instruks til Forsvaret om bistanden.

5.2 Bistandsanmodning fra direktorater

Dersom det oppstår behov for bistand ved en hendelse som myndigheter på sentralt nivå er involvert i, eller overordnet styrer håndteringen av, skal DSB kontrollere at kriterier for bistand er oppfylt, konsultere Politidirektoratet samt ved behov andre relevante myndigheter, og anmode FOH om bistand. DSB er da anmodende myndighet.

Gjenparter av anmodning og beslutning sendes umiddelbart til JD og FD, som utøver reaktiv styringsrett.

5.3 Bistandsanmodning fra lokalt og regionalt nivå

DSB skal som hovedregel kun behandle bistandsanmodninger fra lokalt og regionalt nivå som fremmes av statsforvalter. Statsforvalteren skal vurdere bistandsanmodninger fra kommuner og andre aktører innen sitt ansvarsområde som har behov for bistand etter punkt 3.1 og 3.2.

Etter en nærmere vurdering i tråd med statsforvalterens samfunnssikkerhetsinstruks kap. IX samt at kriterier for bistand er oppfylt, skal statsforvalteren rette anmodningen om bistand til DSB. DSB vurderer anmodningen etter punkt 5.2. Statsforvalteren skal motta kopi av bistandsanmodningen som fremmes av DSB og videreformidler denne til den som har behov for bistanden.

Med hilsen

John Arne Gisnås
avdelingsdirektør

Hanne Lian
rådgiver